

Pesachim Sources 43

תלמוד בבלי מסכת נזיר דף נג עמוד ב

דתניא: וכל אשר יגע על פני השדה בחלל חרב או במת - על פני השדה - זה המאהיל על פני המת, בחלל - זה אבר מן החי ויש לו להעלות ארוכה, חרב - ה"ז כחלל, או במת - זה אבר הנחלל מן המת, או בעצם אדם - זה רובע עצמות, או בקבר - זה קבר סתום, דאמר מר: טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת. ואילו גבי נגיעה, אמר רב יהודה, תניא: (וכל) +מסורת הש"ס: [ועל] + הנוגע בעצם או בחלל, בעצם - זה עצם כשעורה, או בחלל - זה אבר הנחלל מן החי ואין בו להעלות ארוכה, או במת - זה אבר הנחלל מן המת, או בקבר - אמר ר"ל: זה קבר שלפני הדיבור

רש"י מסכת נזיר דף נג עמוד ב

זה קבר סתום - שאין בו חלל טפח בין המת והגולל שמטמא.

תוספות מסכת נזיר דף נג עמוד ב

דאמר מר טומאה בוקעת ועולה - בכדי אייתה דהא לא איירי בקבר ועוד דקבר דהכא מטמא אפילו שלא כנגד הטומאה.

תלמוד בבלי מסכת יבמות דף קיט עמוד א

/מתני'/. האשה שהלך בעלה וצרתה למדינת הים, ובאו ואמרו לה מת בעליך - לא תנשא ולא תתייבם, עד שתדע שמא מעוברת היא צרתה. היתה לה חמות - אינה חוששת. יצתה מליאה - חוששת, רבי יהושע אומר: אינה חוששת. גמ'. מאי היא צרתה? הא קמ"ל להא צרה הוא דחיישינן, אבל לצרה אחריתי לא חיישינן. לא תנשא ולא תתייבם וכו' בשלמא יבומי לא, דדלמא מיעברא וקפגעה באשת אח דאורייתא, אלא לא תנשא אמאי? הלך אחר רוב נשים, ורוב נשים מתעברות ויולדות, לימא ר"מ היא, דחייש למיעוטא! אפילו תימא רבנן, כי אזלי רבנן בתר רובא - רובא דאיתיה קמן, כגון תשע חנויות וסנהדרי, אבל רובא דליתיה קמן - לא אזלי רבנן בתר רובא. והרי קטן וקטנה, דרובא דליתא קמן היא, ואזלי רבנן בתר רובא! דתניא: קטן וקטנה לא חולצין ולא מייבמין, דברי ר' מאיר; אמרו לו לר' מאיר: יפה אמרת שאין חולצין, איש כתיב בפרשה, ומקשינן אשה לאיש; אלא מה טעם אין מייבמין? אמר להם: קטן - שמא ימצא סריס, קטנה - שמא תמצא אילונית, ונמצאו פוגעים בערוה; ורבנן סברי: זיל בתר רובא דקטנים, ורוב קטנים לאו סריסי ניהו, זיל בתר רוב קטנות, ורוב קטנות לאו אילונית ניהו! אלא מחוורתא, מתניתין רבי מאיר היא. במאי אוקימתא? כר' מאיר, אימא סיפא: היתה לה חמות - אינה חוששת; אמאי? הלך אחר רוב נשים, ורוב נשים מתעברות ויולדות, מיעוט מפילות, וכל היולדות - מחצה זכרים ומחצה נקבות, סמוך מיעוטא דמפילות למחצה נקבות והוו ליה זכרים מיעוטא, וליחוש! דלמא כיון דאיחזקה לשוק לא חייש. רישא דאיחזק לייבום תיבם! אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוב: רישא דאיסור כרת - חששו, סיפא דאיסור לאו - לא חששו. אמר רבא: מכדי הא דאורייתא והא דאורייתא, מה לי איסור כרת מה לי איסור לאו! אלא אמר רבא: רישא חזקה לייבום ורובא לשוק, וחזקה לא עדיף כי רובא, ואייתי מיעוטא דמפילות סמוך לחזקה והוה ליה פלגא ופלגא, לא תנשא ולא תתייבם; סיפא חזקה לשוק ורובא לשוק, והוה ליה זכרים מיעוטא דמיעוטא, ומיעוטא דמיעוטא לא חייש רבי מאיר.

רש"י מסכת יבמות דף קיט עמוד ב

רישא חזקה - מייתי לה לייבום ורובא מייתי לה להיתר שוק דרוב נשים מתעברות ויולדות והרי ילדה צרתה ונפטרה גם היא וחזקה לא עדיף כי רובא דניזיל אבתרה הלכך לא תתייבם ולשוק נמי לא כר' מאיר דחייש למיעוטא.

תוספות מסכת יבמות דף קיט עמוד ב

וחזקה לא עדיף מרובא - לא הוה צריך דלא עדיף דאפי' עדיף מרוב נשים מתעברות ויולדות מכל מקום יש לחוש דר"מ חייש למיעוט אלא האמת אומר דלא עדיף מרובא.

תוספות מסכת יבמות דף קיט עמוד ב

סמוך מיעוטא לחזקה והוה ליה פלגא ופלגא - וא"ת דבפרק בתרא דקדושין (דף פ.) ובפרק כסוי הדם (חולין פו. ושם) גבי תינוק שנמצא בצד העיסה אמרינן סמוך מיעוטא דאין מטפחין לחזקת טהרה ואיתרע ליה רובא ומטהרין לעיסה והכא קאמר דהוי פלגא ופלגא ומחמרינן ואומר רבינו חיים דתינוק הוי דבר שאין בו דעת לישאל והוי ספיקו טהור ואפילו ברשות היחיד ולהכי איתרע ליה רובא.

חידושי הרשב"א מסכת יבמות דף קיט עמוד א

והאי אוקמתא דרבא נמי אליבא דר"מ היא וכדכתבין וכדמסיק ואמר סיפא חזקה לשוקא ורובא לשוקא והו"ל מיעוטא דמיעוטא ולמיעוטא דמיעוטא לא חייש ר"מ אלמא רבא נמי אליבא דר"מ קא מתרץ לה, וכיון דמתני' לית לה פתרי אלא אליבא דר' מאיר ולא קי"ל כר' מאיר ממילא אידיחייא לה מתניתין ונפקא לה מהלכתא ולעולם תנשא לשוק משום דאזלינן בתר רובא בין להחמיר בין להקל, אבל רבינו אלפסי וכן הרמב"ם ז"ל פסקוה בהלכותיהם ונראה שהם ז"ל מפרשים דרבא אליבא דכ"ע מוקי לה למתניתין וכן נראה מדברי רש"י ז"ל, והא דמסיק נמי סיפא הו"ל מיעוטא דמיעוטא ולמיעוטא דמיעוטא לא חייש ר' מאיר לאו משום דפירוקא אליבא דר"מ בלחוד הוא אלא לומר דלאו למימרא דרבנן בלחוד הוא דמודו בה אלא אפי' ר"מ נמי משום דלמיעוטא דמיעוטא לא חייש ר"מ. ומקצת ספרים ראיתי שכתוב בהן בפירוש אלא אמר רבא לעולם רבנן היא, וכ"כ רבינו האי גאון ז"ל דעד כאן לא אמרו רבנן זיל בתר רובא אלא ברובא דליכא חזקה כנגדו אבל היכא דאיכא חזקה סמכינן מיעוטא לחזקה והו"ל כפלגא ופלגא ולא שרינן לה, והשתא ניחא מאי דקאמר וחזקה לא עדיף כרובא דאי הוי כרובא כי סמכת ליה מיעוטא דמפילות לרבנן תתיבם. ואי קשיא לך הא דאמרינן בפרק עשרה יוחסין (פ' א') גבי תינוק שנמצא בצד עיסה ורבנן אמרי מיעוטא כמאן דליתיה דמי רובא וחזקה רובא עדיף ואיתא נמי בנדה שלהי פרק כל היד (י"ח ב') כתב הרמב"ן ז"ל דהתם הכי קאמרינן מיעוטא לא חשיב כולי האי לצרופיה גבי חזקה לטהר אלא עדיין הרוב מכריע וטמא לתלות בלבד ולא לשרוף כדאמרי' התם בעשרה יוחסין לא זו היא חזקה ששורפין עליה את התרומה ובפרק כל היד (י"ח א') א"ר יוחנן בשלשה מקומות הלכו חכמים אחר הרוב ועשאום כודאי מקור שליא וחתיכה ואקשינן ותו ליכא והא איכא תשע חנויות והא איכא תשע צפרדעים ושרץ אחד ביניהם והא איכא וכו' ומפרק להו, ואמרי' למעוטי מאי אילימא רובא דאיכא חזקה בהדיה דלא שרפינן עליה את התרומה הא אמרה ר' יוחנן חדא זמנא דתנן תינוק הנמצא בצד העיסה וכו' אלמא לא עשו רובא דאיכא חזקה בהדיה כודאי אלא סומכינן מיעוטא אחזקה לספק את הרוב, ולר' מאיר להכריע לקולא בטומאה וטהרה דלא מפשינן תלייה דטהרות, ואף על גב דהלכו אחר הרוב ועשאוה כודאי גבי עיסה בתוך הבית ושרצים וצפרדעים מטפלים שם ונמצאו חתיכות בעיסה ואפי' לשרוף כדאיתא התם בפרק עשרה יוחסין, כבר פרש"י ז"ל דשאני התם משום דרובא דאיתיה קמן הוא, א"נ איכא למימר דכיון דודאי נגעו אין חזקתה של עיסה כלום שהרי הורעה, הא בעלמא רובא כנגד חזקה לרבנן חוששין לאיסורין ואין עושין בו מעשה, ע"כ. ועוד יש לי לומר דשאני האי מיעוטא דהכא משום דהאי מיעוטא מרע הרוב ממש ומן הרוב אתה מסלקו כלומר מאותו חלק המרובה שמתעברות יש מקצתן שמפילות ולפיכך המועט חשוב לעמוד כנגד הרוב בצרוף החזקה אבל התם שהמיעוט ההוא אינו ממעט ומגרע כחו של הרוב ממש אלא שהוא מיעוט העומד לגמרי כנגד הרוב מיעוט כזה אינו חשוב להצטרף כלל, ודוגמתו הכא נמי מיעוט שאין מתעברות אינו חשוב להצטרף והיינו דלא חשיב ליה הכא, כנ"ל.

חידושי הרשב"א מסכת יבמות דף קיט עמוד א

אלא אמר רבא רישא חזקה ליבום ורובא לשוקא וחזקה לא עדיף כרובא ואיתי מיעוטא דמפילות וסמוך לחזקה והוה לה פלגא ופלגא. קשיא לי דהא איכא מיעוטא נמי דאין מתעברות והוה להו תרי מיעוטי מיעוט דאין מתעברות ומיעוט דמפילות והוה להו כפלגא ופלגא וכי סמכת להו אחזקה הוה להו רובא ותתיבם, ונ"ל דמיעוט שאתה מסלקו מן הרוב כמפילות ראוי להצטרף אבל מיעוט כזה שעומד כנגד הרוב אינו ראוי להצטרף כמו שכתבתי למעלה, ושמא נאמר דשאין מתעברות מיעוטא דמיעוטא דמיעוטא הוא ולא חשיב וצ"ע.